

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHAZI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Vezércikk. »Ne temere« . . . (Hegyes ösztön az elmélkedésre, vagy ok a merengésre.) III. — Országos Evang. Szövetség. (Titel.) *Jancsikó László*. — Egyetemes nyugdíjintézet. Igaz szó. *Krahulecz Aladár*. — A horvát-szlavon esperesség közgyűlése. „H.“ — A soproni felső egyházmegye közgyűlése. *Scholtz Ödön* — Tanügy. Iskolai „Értesítők.“ (Folytatás.) — Belélet. — Pályázatok. — Hirdetések.

„Ne temere“ . . .

(Hegyes ösztön az elmélkedésre, vagy ok a merengésre.)

III.

Gúnyolt, letapodt protestáns egyházam neked is volt hajdan önérzeted, mely imponált. Eszményed gyújtott, lelkesített más egyházhoz tartozókat is. Zászlód diadallal lengett a szabaddá tett népeken s nyomán testvériség, egyenlőség alkotta meg hazánk földjén a jogállamot. Ma mindez pusztulóban van. El is pusztul végkép, ha vissza nem száll — megmenteni, tovább fejleszteni azt — *hited, önérzeted*.

Ösi protestáns hit, önérzet, hová levél? Eltűntél-e őseinkkel végkép, s utánuk rólad itt csak az emlékezet maradt, melyet egyszermásszor fellobbanásunkban tüntetőn ünnepelünk, aztán szellemétől érintetlenül, hagyjuk folyni tovább a dolgokat úgy, a hogy azok folynak maguktól és a mint azokat ellenségeink forgatják ellenünk, — s alattuk mi csak sóhajtok, nyögünk, panaszkodunk, — vagy ha néha karunkat emeljük, egyikkel tenyerünket tartjuk irgalom falatért, a másikkal érte jogainkat nyújtjuk át cserébe és örülünk a cserén.

Panaszkodunk, vádolódunk . . . Panaszunk, vádunk önmagunkra hull.

Mi jupon várunk mi magunknak jót ellenségeinktől, mikor magunk vagyunk önmagunknak legnagyobb ellenségei? Magunk teszünk legnagyobb kárt önmagunknak közönyünkkel, a dolgok könnyedén vevésével.

Hol vagy te most magyar protestáns önérzet?! Tán szemfedője lettél hőseidnek, hogy azok, ha ébredni találnak siri álmaikból, ne lássák az elsatnyúlt utódok játékait, melyek közt egymásután pusztúlnak az ősök vérén szerzett jogok?

Magyar protestáns önérzet ébreszd alvó, félholt egyházadat!!!

A tetszhalott mozdul, élni akar. De a felkeléshez, élethez erő kell. Az élni akaró egyház „prot. szövetség“ létrehozásában keresi az erőt. Jó! de az egyesülőkben előbb magukban legyen erő, különben csak gyengék szövetezete lesz az óriás feladattal szemben, ha mindjárt a legerősebbek, legjobbak egyesülnek is. Gyengékké, tehetetlen erőtlenné teszi ezeket a magukra hagyatottság tudata. Vezér, sereg nélkül, nem győz az ellenen. A győzelmet a jól vezérelt sereg önteláldozásra kész magatartása dönti el.

Mit ér, ha innen-onnan egy-egy, vagy tiz-husz buzgóbb egyén megérti a hívást és „protestáns szövetség“-be lép, a tömeg meg elmarad? Protestáns érdekekért **tenni**, így nem lehet. Így a legjobb szándék is csak visszás állapotot terem, mely magunk közt félremagyarázást, egyenletlenségeket okoz, ellenfeleink előtt meg nevetségessé tesz bennünket.

Ez szégyenletes állapot! Mi lehet ennek az oka? Még csak azt felelhetjük a kérdésre: mert kevesen léptek be. Hát e részvétlenségnek oka mi lehet? Én több okát találok. Szerintem vannak, a kik közömbösek az ügy iránt; vannak, a kik félnek a belépésükkel magukra huzandó bajoktól; vannak, a kik attól félnek, hogy a szövetezettel megbontják a felekezeti békét; vannak, a kik gyengélik a szövetezés munkaerejét, aktióképességét a tervelt nagy feladat megoldására. Ugy vélem: e négy osztályba mindnyájunkat összelehet foglalni, kik még a protestáns szövetségbe be nem léptünk.

Hogy vannak közömbösek az egyház tagjai közül fent és alant és mindenfelé, kiknek mindegy, a protestáns egyház ügye akármerre dől, azt tagadni nem lehet. Ily korhadt

lelektől ugyan minő erőfeszítést lehetne várni már az ügy érdekében? Ezek a kor ama rossz szellemének behatása alatt állanak, mely eszményért lelkesedni őket képtelenné tevő.

De mégis maradt egy eszményük: az arany borju, melynek ők becsületet, hazát, egyházat, mindent feláldoznak. Ajkaikon csengnek, bongnak ugyan nagyhangú kérkedő, követelő szavak, de ezek csak takarói nyomorult önzésüknek. Ezeknek nem kell 30 ezüst pénzt sem ígérni a Krisztusért, eladják ezek őt bármi csekélyért, csak anyagi hasznukat vehessék belőle. *Ezek indulatainak rugója: önző anyagi érdekük. Balgatagság ezektől Isten országára eszményének szolgálatát várni.*

De azoktól sem lehet várni eszmény szolgálatát, a kik gyengeségük tudatában félnek kiszállani a tettek mezejére, a küzdelem terére, mert bizonyosnak tartják, hogy a vereség ott csak őket érheti és emiatt békességüket, jólétüket féltik, vagy a kiknek a lét küzdelmeiben már felemésződött munkaképességük s ennek roncsaival félreállanak. *Gyávakkal, kimerültekkel győzelmet venni nem lehet.*

Egy harmadik rész félti a szövetkezéstől a társadalmi békét, s aggódva kérdezik: Hová lesz a társadalmi béke, ha a társadalmat izekre tépő politika, az elégedetlen szocializmus, a pápai egyház gyűlölködő népszövetségei mellett most a protestantizmus is harcra szervezi a maga „szövetségét”? Az egymást kizáró érdekek küzdelme nem emészti-e meg a köz-társadalmat, nem pusztítja-e el a hazát? — *A veszély fenyeget; s e veszélyre aggodalommal tekinteni, bár nemesebb indulatból fakadó érzelem, de mégis csak félelem.*

A negyedik rész nagyra látja a küzdelmet, a célt, de ezekkel szemben kevésnek a protestáns erőt. Nem akarják ezek egyházukat kitenni a vereségnek. Ezért magukat is, másokat is visszatartanak a szövetkezésbe való belépéstől. *Igazuk van, kislelkűek nem nyerne diadalt. Ennek kivívására hit kell és erkölcsi erő!*

Azzal a hittel, azzal az erkölcsi erővel, mely meggyőzi e világot, egyházunk népe ma nem rendelkezik, akárhogy kérkednénk is annak bírásával. Kérkedni lehet, de tenni nem tudunk. Erő helyett gyengeség, egy célra törés helyett szétmállás jellemez ma minket. Gyengeség pedig nem imponál, sikert nem arat. Gyengeségünk érzése soroz a kevés jelentkezőn kívül mindnyájunkat ama négy cathegóriába, melyeknek osztályosai vagyunk s félünk, óvakodunk a „prot. szövetség”-be lépéstől. Ezért hiába erőlködnek akár a „Magyar szó”, akár az „Ev. óralló” a „prot. szövetség”

megalkotásán. Nem lesz abból ma semmi. *Mi — a mai kornak népe — elvesztettük, eljárt szottuk a nyeres esélyeit.* Vagy azt hiszik a protestáns érdekek köré csoportosító lapok, hogy olyan emberekkel, kiknek füleit sérti az ébresztő szó és az ébresztőt meggyűlölik, olyan emberekkel, kikkel a protestáns érdeket szolgáló lapokat elfogadtatni sem lehet, oly emberekkel, kik közül csak 530 előfizetője akad az Órallónak s ezeknek is háromnegyedrésze még csak előfizetési kötelezettségének eleget tenni is rest, azt hiszik ama tisztelt lapok szerkesztői, hogy oly emberekkel, kiktől az evang. szövetség céljaira eddig 18 korona pénzsegély gyűlt össze, — lehet tenni valamit?! Tegyenek le kérem a „prot., az evang. szövetségek” létrehozásának tervéről! Minden kis actió ennek érdekében csak egy fátjollebbentés, mely a mi nyomoruságos lelkületünket teszi meztelenné az ellenség előtt. Velünk már az ütközet előtt vesztve van a csata, velünk a világot megfordítani útjából nem lehet. *A nagy munkára, nagy célra más emberek, erős határozott jellemű emberek kellenek.* Oda olyan emberek kellenek, kiknek hite Isten lelkétől gyújtott olthatatlan láng, mely tüzével a velők oszlásáig hat, kiknek erkölcsi érzete mindent elseprő viharrá tud válni, hogy megtisztítsa egy eszményi kor eljövételének útját az emberek szívéhez. Ha majd minden kar izomszakadtig tette feszülni kész a szent ügy érdekében; ha majd egyházunk tagjai tudnak apostolaivá, vértanúivá válni Krisztus eszményének, hogy önvérükkel újra megváltsák a világot az önbűne okozta kárhozattól; ha majd ily tette képes, önfeláldozásra kész hadseregnek vezérkarát működésében mindenkor az ügy érdeke irányítja, ha majd ez ügybuzgalmának lángoló hevében gyújtja s tette lelkesíti az irányítást váró sereget; ha majd kicsinyt és nagyot, urat és szolgát, férfit és nőt egyiránt, egy belső tűz, Krisztus szelleme hevít, — akkor álljunk ki a küzdő tere, akkor lesz biztos a győzelem, mert érte elszánt, határozott harcosok, egy lelkesült sereg, az egész protestáns nép áll a harc-vonalban.

ORSZÁGOS EVANG. SZÖVETSÉG.

(Titel.)

A titeli ev. egyháznak az »Országos Evang. Szövetség«-be való belépését jelző tudását örömmel vettük s azt e helyen közöljük:

Ngytiszteletű Lelkész Úr!

Van szerencsém értesíteni, hogy a titeli egyház

örömmel és lelkesedéssel csatlakozik az Orsz. Evang. Szövetséghez, melybe testületileg belép.

Tagokul eddig a következők jelentkeztek: Jancsuskó László lelkész, Dietrich Károly felügyelő, id. Welker Péter, Welker Ferdinánd, Tausz István, Burghardt Dániel, Kron János, Reister Mihály, Mayer Péter, Schmidt József, Ebersold Henrik, Taglieber Henrik, Noee Ágám, Hütter Vilmos, Neujahr Vilmos, Schwarz Ádám, Eidenmüller Henrik, Schneider Jakab, Kiesel Jakab, ifj. Schneider Péter, Hesz Henrik, Hesz Ferencz, Schmidt Ádám, Wagner János, Hesz Jakab, ifj. Schäfer Jakab, Liebmann Henrik, Loser Mátyás, Kullmann Frigyes, Bauz Ferenc.

Kiváló tisztelettel:

Titel, 1908. júli 30.

Jancsuskó László.
lelkész.

EGYETEMES NYUGDIJINTÉZET.

Igaz szó.

Zsolticzky Samu „Őszinte szó“ című cikke után legyen szabad ugyanezen ügyben „Igaz szó“ czime alatt e lap hasábjain más oldalról megvilágítani a fontos, életbevágó nyugdíjügyet!

Zsolticzky kartárs alaposan és kétségbevonhatatlan számadási adatokkal tárgyalt az ügyet és kimutatta, hogy „a legkisebb fizetésű 465 lelkésznek csak azért kellene többet fizetnie, hogy ezen többletből a nagyobb fizetésű lelkészek nagyobb nyugdíjat kapjanak“, az egyetemes nyugdíjügyi bizottság véleményező jelentése értelmében. Helyes érveit két számtani példával illusztrálja, melyekből világosan kiténik, hogy a nagyobb nyugdíjat igénylők nagyobb nyugdíjigényüket nem szerzik meg megfelelő nagyobb belépési járulék és tagsági díj címén, hanem a közösen megszerzett nyugdíjalapnak a kongruás papoknál való nagyobb igénybevételével. A conclusió, melyet Zsolticzky tisztárs húz, igazán meglepő; mert ő mégis a kisebbség szekerét tölja végső indítványával, azaz a nagyobb nyugdíjigényűek malmára hajtja a vizet, jóllehet ő maga bevallja, hogy „a mi nyomoruságosan összegyűjtött pénzünkön s nagyobb megterheletésünkkel“ kapnak a dúsabb jövedelemmel bíró lelkészek a nagyobb nyugdíjat! A helyes conclusió csak az: hogy aki nagyobb nyugdíjat akar, az befizetéseivel és az egyházközösség járulékaival szerezze meg az arra való jogcímét. Pénz dolgában elveket feladni s a lelkiismeret ellen cselekedni veszélyes dolog, mert a rossz és helytelen elv válságot és állandó harcot szokott előidézni. A latin közmondás: „Clara pacta boni amici“, itt is alkalmazható és minden harcz kikerülhető lesz, ha az egyetemes nyugdíjintézeti bizottság olyan igazságos kulcsot fog felállítani, melylyel nemcsak a kisebbség, hanem a többség is meg lesz elégedve. Aki életbiztosításnál kis összegre biztosít, csekély évi járulékot fizet; ki nagy összegre biztosít, megfelelő nagy évi járulékot kénytelen fizetni. Meg vagyok győződve, hogy a nagyobb nyugdíjat sürgetők, ha kénytelenek volnának az életbiztosítási díjtételek szerint fizetni évi járulékaikat az egyet. nyugdíjintézetbe: akkor megijednének mindnyájan a nagy évi járulékoktól és az általánrendszer mellett kardoskodók pártjához szegődnének! Ez a rendszer senkit sem károsít meg s mindenkinek annyit ad, amennyire befizetéseivel jog-

címert szerzett. Bizonyára ez okból van mellette sok oly igazságszerető férfiú is, mint pld.: Dr. Baltik Frigyes püspök, Tresztyénszky Ferenc és Hollerung Károly főesperesek, Pröhle Henrik és Schönviszner Kálmán lelkészek, Krupecz Isván és Ebner Gusztáv alesperesek és többen, kiknek nagyobb nyugdíjra van joguk s akik mégis belátják, hogy az általánrendszer az egyedüli igazságos, a papság egyet. jellegének legmegfelelőbb és minden válságot kizáró rendszer, mely mellet — ami a fő — az özvegyekről és árvákról megfelelőbben lehet gondoskodni és minden későbbi testvérharcot és irigykedést kikerülni. Az általánrendszer mellett döntött a papság kétharmada, ép azért ezt kell diadalra vinni. Az egyet. nyugdíjintézeti bizottság csak taktikázással teite magát túl a tavalyi egyet. gyűlési határozaton, mely szerint minden lelkész nyugdíja 2400 korona legyen s evvel túllőtt a célon és visszaélt a megbizatással, melyet komolyan kellett volna vennie. Azonfelül több oldalról azt is hallottam, hogy az egyet. gyűlési határozatnak csak az a része érvényes és az igazságnak megfelelő, mely a lelkészi nyugdíjat 2400 koronában állapítja meg, holott ama másik része, mely szerint az „a teljes fizetés nagyságáig“ megállapítandónak határozatit, csak becsempészett része és mint az igazságnak meg nem felelő appendix jutott be az egyet. gyűlés jegyzőkönyvébe és ép azért figyelmen kívül lett volna hagyandó az egyet. nyugdíjintézeti bizottság által. A papság már első ízben döntött az általán rendszer mellett s ezen túltette magát a bizottság s így visszaélt megbizóik bizalmával. Ez a való, ez az igazság. Fenti határozatnak másik része a legközelebbi egyet. gyűlés által vagy elvetendő vagy csak hozandó, mert az elnökség által tavaly nem lett kihirdetve s így érvényesnek sem tekinthető. Fenti határozatnak első része okvetlenül jogérvényes és meghagyandó, mert végére a fizetés rendezés s a kongrua felemelése 2400 koronára, ha a közegyház öngyilkosságot nem akar elkövetni, többé el nem odázható s reméljük, hogy már is küszöbön van. Mind ez a közölt „Őszinte szó“-val szemben az „Igaz szó.“

A lelkészek mindannyian, de főleg azok, akik sürgetik a nagyobb nyugdíjat és a fizetési rendszert, tartásák szem előtt Jézus ama mondását: „Meglássátok, hogy eltávoztassátok a felhetetlenséget, mert ha bővölködnek is valakinek az ő gazdagságai, nem azokból vagyon annak az ő élete.“ (Lukács ev. 12. v. 15.)

Grinád, 1908. évi jul. 23.

Krahulecz Aladár,
ág. h. ev. lelkész.

A horvát-szlavon esperesség közgyűlése.

Julius 8-án tartotta meg a horvát-szlavon esperesség ezidei rendes közgyűlését, Abaffy Miklós főesperes és Weisz Mihály felügyelő elnöklete alatt, miután előző napon délután esperességi lelkészi értekezlet, este pedig a rendes előértekezlet volt.

A lelkészi értekezlet egy fontos tárgya volt az esperességünkben intenzív működési kifejtő közösségi mozgalommal szemben való állásfoglalás. E mozgalom lényegében mindenképen helyeslendő, csakhogy jelenleg inkább a túlságba vitt pietesmus, sőt mondhatni separatistikus irányzat jellegével bír. Utóbbi leginkább azon oknál fogva, mert e mozgalom a legtöbb helyen, a mi az írásmagyarazatot illeti semminemű

ellenőrzés alatt nem áll és vezetése sincs sok helyütt oly kezekben, a melyek ezen mozgalmat a helyes mederben tartani képesek volnának. Ép ezért a legtöbb felszólalás oda kulminált, hogy a mozgalom, ha helyes úton nem jár, egyházunknak csak kárára, öntudatos, biztos vezetés mellett azonban egyházunknak csakis hasznára szolgálhat.

Julius 8-án reggel fél 8 órakor az esp. gyámintézet tartotta meg közgyűlését. Ennek egy fontos határozatakép felemlítendő, az ág. hitv. ev. tanítók hiányának megszüntetésére, egy a tanítói pályára készülő ág. h. ev. ifjú számára létesített ösztöndíj. Kerületi gyámintézeti elnökül a közgyűlés újból Famler G. Adolf, torzsai lelkészt kívánja megválasztani.

Reggeli 8 órakor nyitotta meg búzgó ima után világi elnök, Weisz Mihály a közgyűlést, melynek első tárgya a jegyzői kar megválasztása és a bizottságok kiegészítése volt. Jegyzőkké lettek Klein Pál és Laczkó M. János lelkészek, Matthern J., Lichner C. és Kamenar B. világiak. Esperességi horvát ügyész Dr. Biser J. választott meg egyhangulag. Esperességi törvényszéki bírák lettek Justh Géza és Ormis Fedor lelkészek és Maljak József világi. — Számvevőszéki taggá Halwax Gusztáv lelkész, számvevőszéki jegyzővé Bartsch János választott meg. A jegyzők meghiteltetése után a közgyűlés áttért a napirendre, melynek az esperességet közlő két pontja is volt. Az egyik a nyugdíjügy, a másik pedig az új lelkészválasztási szabályrendelet javaslat. Előbbinél az esperességi közgyűlés nagyobb része az egyenlő nyugdíj mellett foglalást, de azután Wallrabenstein lelkész indítványára azon reménynek is ad kifejezést, hogy lelkészei és gyülekezetei érdekei a nyugdíjintézet rendezésénél, de egyszersmind az esperességnek a magyarhoni egyetemesek egyházhoz való viszonyának végleges rendezése alkalmából teljes mértékben biztosítani fognak. Utasítja is kiküldöttét, hogy ily értelemben a kerületi gyűlésen is szólaljanak fel.

A lelkész és tanítóválasztási szabályrendelet javaslatánál felhangzott a régi panasz azon rendelkezés ellen, mely a lelkészi és felekezeti tanítói állás elnyerését a magyar nyelv bírásához köti. A gyűlés utasítja kiküldöttét, hogy ezen rendelkezés ellen a kerületi gyűlésen szólaljanak fel és követeljék ennek törlését.

A horvát országos kormány egy rendelete ellen, mely szerint az anyakönyvek horvát nyelven vezetendők és az ezek felett való felügyeleti jog a politikai hatóságot illeti, a közgyűlés, mint autonómiánkra sérelmes rendelet ellen protestál és azt határozza, hogy szólíttassék fel a kormány e rendelet visszavonására.

Miután még a kerületi gyűlésre kiküldettek Valtingi Pál és Halwax Gusztáv lelkészek, továbbá Dr. Micsátek Lajos és Dr. Biser János világiak és a jegyzőkönyvhitelesítő bizottság megválasztott, elnök több apró ügy elintézésével a közgyűlést bezárta.

„H.“

A soproni felső egyházmegye közgyűlése.

A soproni felső egyházmegye jul. 15-én a kies fekvésű *Kabold* községben tartotta évi rendes közgyűlését, melyen az esperesség valamennyi gyülekezete nagyszámu küldöttel képviseltette magát. Az érkező-

ket lelkes hangulatba hozta a csinos toronyról már messziről olvasható felirat: „Az a diadalom, mely meggyőzte e világot, a *mi* hitünk!” Ezen világot meggyőző evangélikus hit ereje s a belőle folyó evan. öntudat és bizalom lelke hatotta át a közgyűlést.

A bevezető istentiszteleten Schrödl József, lajtáufalusi lelkész tartotta a hitszónoklatot, melyben ezen eszmét fejtegette, hogy mivel evangélikusok vagyunk, legyünk hálások, mert csak ha hálásak vagyunk, vagyunk igazán evangélikusok. A gyámintézeti offertórium 54 K 60 fill. volt.

A közgyűlést Brunner János esperes búzgó imája után Dr. Démy Lajos esperességi felügyelő, nyitotta meg nagyszabású beszéddel, melyből kiemeljük a következő részletet: „Összetartásra, protestáns buzgalomra volt szüksége a magyarhoni protestantizmusnak mindenkor és van szüksége különösen ma, amidőn mindenfelől sötét felhők tornyosulnak és a reakció, a lelki szabadságnak és a protestantizmusnak ősi idők óta kérelhetetlen ellensége, világszerte szervezkedik, és hazánkban is összegyűjtve seregeit, kezdi intézni támadásait. Mert minek mondjuk másnak azt az utolsó «Ne temere» kezdetű pápai brevét, melyben a prot. papok által kötött vegyes házasságot ágyasságnak, az ebből származó gyerekeket törvényteleneknek nyilvánítja, mint a protestantizmus elleni támadásnak és súlyos sérelemnek, mely még azonfelül bennünket, mint magyar honpolgárokat is megsért. . . És mindezt csak Magyarországon meri tenni a pápai hatalom, más országokban nem.

És mi történt ezen hallatlan támadás és súlyos sérelem visszautasítására és megtorlására a magyar törvény hivatott öre, a *kormány* részéről? *Semmi* egyéb, mint a miniszterelnöknek egy kijelentése, és az is csak interpelláció után, hogy hiszen a törvény minden honpolgárra egyaránt kötelező s minden polgárt megvéd.

Szomorú vigasztalás ez miránk, magyarhoni protestánsokra, kik évszázados történetünkől tudjuk, hogy az a pataknyi vér és az a tengernyi könny, mely évszázadokon át protestáns erekből és szemekből kicsurgott csakis a hazai törvényeknek a reakciós hatalom által való meg nem tartásából, megszegéséből eredt és őseinknek törvényadta jogaink védelmének csordult ki.

Nem, nem lehet elég az a lágyhangu miniszteri kijelentés, hanem fel kell emelnünk első sorban nekünk magyar protestánsoknak országos szervező erejét, hatalmas tiltakozó szavunkat; tiltakozunk kell a protestantizmusnak és hazai törvényünknek ily súlyos megsértése ellen, fel kell hívunk az országgyűlést, a kormányt és ha szükséges, a magyar koronás királyt is, hogy védje meg törvény adta jogainkat, egyenlőségünket, utasítsa vissza és hárítsa el erős kézzel és hatalmával azt a vakmerő támadást és súlyos sértést, mely a magyar protestantizmust érte. Mögötte fogja találni minden igazságosan gondolkodó magyar embert.“

A közgyűlés az esperességi felügyelőnek megnyitó beszédét, melyben a sértett prot. lelkiismeret férfias megnyilatkozását látta, egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatta s annak hatása alatt valamint a békési egyh. megye átiratára elhatározta, hogy felír az egyházkerülethez, hogy az a magas kormánynál megfelelő módon ezen papai brève visszavonásának kieszközölését követelje.

Az évközben megüresedett világi főjegyzői és jegyzői állásokra dr. Schreiner Kálmán és dr. Brunner Emil, esperességi ügyész Dr. Kund Frigyes vá-

lasztattak. Ezután Brunner János esperes terjesztette elő nagy gonddal összeállított *évi jelentését*, melyben kiterjeszkedett mindazon eseményekre, melyek az elmúlt évben úgy az egyházmegye, mint az egyes gyülekezetek körében előfordultak. Ezen jelentés alapján bánatának adott a közgyűlés kifejezést *Gura Jenő* volt petőfalvi lelkésznek az esperesség kötelékéből való eltávoztása és őszinte részvételének dr. *Lágler Alfréd* volt egyházmegyei ügyésznek váratlan elhunytá felett. Üdvözli Petőfalva új lelkészét *Hildebrand Keresztélyt*, a soproni népiskola új igazgatóját, *Pós Lajost*, s különösen *Löv Fülöp* locsmándi lelkészt ottani lelkészi működésének nemrég lefolyt 25 éves jubileuma alkalmából s azon kiváló érdemek felett, melyeket a jubiléum mint hű és lelkiismeretes lekipásztor gyülekezetében, továbbá mint a belmisszió lelkes barátja és előmozdítója s mint az egyházkerületi gyámintézetnek úgy a bel-, mint a külföldön nagyrabecsült egyházi elnöke szerzett magának, jegyzőkönyvileg meleg elismerését fejezi ki.

Az egyházmegye területén a múlt évben 22,319 lélek mellett 767 gyermek született (60 törvénytelen), 541 egyén halt meg, 532 gyermek konfirmáltatott, 173 esketés volt s 5023 egyén járult az urasztalához. Vegyes házasság 43 kötött, melyeknél a gyermekek vallására 27 esetben történt megegyezés és pedig amennyire ez ellenőrizhető — 15 esetben az evang. s 12 esetben r. k. egyház javára. — A 12 gyülekezet összes évi bevétele 498.564 K 01 fill., összes kiadása 471,153 K 73 fill., pénztári maradék 27497 K 78 fill., összes alapítványi vagyona 1.914,265 K 15 fill., az összes teher pedig 301,607 K 96 fill. volt. Természetes, hogy mindezen összegekből az oroszlanrész a soproni gyülekezetre esik.

Jóváhagyta azután a közgyűlés az ujonnan alakult veperdi anyaggyülekezet s a hozzá tartozó szóróványhelyek között kötött egységet s fölhevta *Löv Fülöp* előterjesztése alapján a gyülekezeteket, hogy jelentsék be 1909. ápr. 30-ig az esp. elnökségnél, hogy mely célok megvalósítását tűzik az 1917-ik 400-os reformációi emlékünnepig maguk elé; egyben *Löv Fülöp* értékes előterjesztését a kerületi lelkészegylet figyelmébe ajánlotta.

Az *esperességi levéltár* rendezése folyamatban van. A számvevőszék előterjesztésére több gyülekezet fontos anyagi kérdése nyert elintéztést. Az *esperességi folyópénztár* bevétele 1493 K 71 fill., kiadása 1224 K 40 fill. volt, vagyona 1350 K 22 fill. A dr. *Démy Lajos* féle özvegy-árva alapítványból ezidén kapott először egy lelkész és egy tanítóözvegy egyenként 25 K segélyt. Az *esperességi lelkészi nyugdíjalap* vagyona a múlt évhez képest 1392 K 07 fill. emelkedést mutat és 19,029 K 18 fill. tett ki. Ezen alpból jelenleg tizenketten élveznek kegydíjat.

Az iskolai bizottság jegyzőkönyve beszámol az esperesség virágzó tanügyéről s ajánlatára az esp. gyűlés egy a vallás erkölcsi nevelés és egyházas érzület hathatósabb istápolására is alkalmas új olvasókönyv szerkesztésére bizottságot küldött ki.

A múlt év folyamán a sopronbányfalvai iskola evangélikus jellegű állami iskolává alakult, Gsoronfalva és Mészverem községekben pedig állami iskola nyílt. A *csoronfalvi állami iskolában* a tanító tekintet nélkül a növendékek vallásának különbözőségére r. k. *felekezeti ima* imádkoztatásával kezdi és végzi a mindennapi oktatást. Erre nézve az egyházmegyei közgyűlés elhatározta, hogy amennyiben a királyi tanfelügyelő az ezen sérelem megszüntetésére vonatkozóan

tett ígérését nem tudná vagy nem akarná beválltani, a megtorló lépéseknek sürgős megtételét tartja szükségesnek s erről a kir. tanfelügyelőt jegyzőkönyvi kivonattal értesíti. Egyben kimondta, hogy a jövőben az állami iskolákban a vallásvizsga a többi tárgyakból tartandó vizsgával együtt és pedig lehetőleg első tárgyként tartassék.

Pröhle Károly theol. akad. tanár jelentése szerint az *esp. belmissziói egyesület* vagyona 1112 K 07 fill.-re emelkedett.

A soproni egyházközség a következő nagyjelentőségű indítványt terjesztette az egyházmegyei közgyűlés elé: «Tekintettel arra, hogy nem tartozhatik az egyes egyházközség jogkörébe és nem is helyes, hogy számos egyházközség a saját és esetleg a szomszédos egyházközségek használatára külön énekeskönyvet adjon ki, hanem hogy sokkal előnyösebb és helyesebb volna, ha más országos egyházak példájára, a magyarhoni evang. egyetemes egyház *németajkú egyházközségeiben is egy és ugyanazon énekeskönyv volna használatban*, ami által az egyházban az összetartozás tudata és a közszellem hathatósan előmozdítatnék, tisztelettel kérjük az egyházmegyei közgyűlést, méltóztassék ezen szerintünk fontos kérdést a kerül. gyűlés útján az egyetemes gyűlés figyelmébe ajánlani, illetőleg ott erre nézve véghatározatot provokáltatni.» A közgyűlés ezen indítványt a lelkészegylet meleg pártolása alapján felterjeszti a kerül. közgyűléshez.

Ugyancsak a lelkész egyesület ajánlatára a *soproni felső egyházmegye történetének* megírására *Payr Sándor*, soproni theol. akad. tanárt kérte fel a közgyűlés s megsürgeti a kerületnél a lelkészi fizetéseknek 2400 K-ra való kiegészítését s a lelkészi korpótlék rendezését.

Az egyházmegyei tanítóegyesület ajánlatára figyelmébe ajánlja az esp. közgyűlés a gyülekezeteknek a *fű-kézimunka* (slójd) tanításának az iskolákba való bevezetését s azt, hogy az egyházmegyei gyűlésre küldendő gyülekezeti tagok közé válasszanak meg mindig *lehetőleg* egy-egy tanítót is.

A gr. Apponyi-féle legújabb hirhedi rendeletre vonatkozólag felkéri az esp. közgyűlés a kerül. közgyűlést, hasson oda, hogy a párbér-elvesztésével előbb élvezett jövedelmektől elesett r. k. lelkészek javadalmának csökkenése ne az állami bevételekből térítessék meg.

A Zsedényi féle jutalomdíjra *Schrauf Endre* balfi tanító hozott javaslatba, a Simunyak-féle alap kamatait *Krug Lajos* soproni tanítónak ítélte oda a közgyűlés.

A kerül. gyűlésre az elnökségen kívül megbízó levéllel *Ludig Gusztáv* és *Pieler Mátyás* lelkészek, dr. *Zergényi Jenő* és *Kraft Frigyes* világiak küldettek ki.

A közgyűlést Brunner János esperes búzgó imával zárta be.

Az esp. gyűléssel kapcsolatban folytatólag *Scholtz Ödön* egyházi és *Stark Lajos* világi elnökök vezetése mellett az *esp. gyámintézet* tartotta ülését. A bevétel az előbbi évhez képest ismét 773 K 37 fill.-rel szaporodott s 3369 K 22 fill.-re emelkedett. Kiváló áldással működik a soproni női gyámintézet, mely tavaly egymaga csaknem 1000 koronát fordított főképen a soproni új temetői kápolna díszítésére, miért is ennek az egyesületnek az esp. gyámintézet jegyzőkönyvileg elismerést szavazott. Kiemeltetett *Locsmánd* áldozatkészége is, mely kis, alig 800 lelket számláló falusi gyülekezet tavaly 223 K 72 fill.-t tett le a gyámintézet oltárára. Kimondta az esp. gyámintézeti gyűlés,

hogy egy konf. otthonnal összekötött *kerületi árvaház* felállítását az 1917-i ref. jubileumi esztendőben elsőrendű szükségnek tartja s erre a célra a helyi gyámintézetek adományainak beszámításával máris 110 koronát szavazott meg. Ellenben az *országos nőegylet* megalkotásának ügyét nem tekinti a gyámintézet elé tartozónak s azon nézetét nyilvánítja, hogy alakítások minden gyülekezetben ev. nőegylet s ezek lépjenek aztán közös országos evang. nőegyleti szövetségre. A *Palló Sándor* féle 800 K-ás szeretetadományra, mely ezidén a dunántúli kerületben kerül kiosztásra *Borbolyát* hozta az esp. gyámint. gyűlés javaslatba, mint a mely gyülekezet a végrendelet összes követelményeinek megfelelő. Érdemes még a megemlékezésre, hogy míg az esp. gyámintézet 3369 K 22 fill.-t gyűjtött, addig az esperesség szegény gyülekezetei különféle forrásokból 2862 K 09 fill. segélyben részesültek. Agfalva, 1908. jul. 29.

Scholtz Ödön
esp. e. főjegyző.

T A N Ü G Y.

Iskolai „Értesítők“.

(Folytatás.)¹

2. A dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerület *soproni liceumának* »Értesítő«-jét közzétették Poszvek Sándor és Gecsányi Gusztáv igazgató tanárok. 350 esztendő multra tekint vissza a protestantizmus s a magyar nemzeti kultúra ügyének ez a bátor, lelkes zászlóvivője. A múlt évi nov. hó 21-én ülte meg nagyszabású ünnepély keretében ezt a ritka, magasztos örömmümpet, melyen a kormány, vármegye, város, az összes egyházi, politikai s katonai hatóságok képviseltették magukat, s az ország minden vidékéről megnyilatkozott rokonszenv és meleg érdeklődés, mely a főiskola ünnepelését kísérte, valóságos kulturális ünnepé avatta azt. A liceum hosszú, küzdelmes, szenvedésekkel teljes, de mégis dicsőségesen győzelmes multja a szép jövőnek biztató záloga s biztos reménye!

Az értesítő első sorban is ezen magasztos ünnep lefolyásáról számol be részletesen, majd pedig az elmúlt iskolai év történetének főbb mozzanatait közli. A kegyeletes hála szavaival emlékezik meg *dr. Haubner Rezső* elhunytáról, aki párját ritkító jótékonyágának soha el nem múló emlékét hagyta a soproni főiskolánál. A lelkeszi nevelésügyet, mint egyházunk jövőjének zálogát szem előtt tartva s a növendékpapok számának apadását aggódó szívvvel tekintve, hogy a lelkeszi nevelés ügyét elősegítse, nemes szívének sugallatára a már régebben tett 100000 K alapítványához még 100000 koronát ajánlott fel és bocsátott a soproni theol. akadémia rendelkezésére. A régi, igazi protestáns hitűség és áldozatkészség már-már kialvó félben levő tüze hatalmasan lobbant fel egyházunk e nemes alakjában! Áldott legyen poraiban is az a szív, amely így tudott érezni és sokat szenvedett egyházát ennyire szeretni!

A főiskola másik nagy halottja *dr. Lágler Alfréd*, főiskolai felügyelő, aki buzgóságával s önzetlen munkásságával az iskola felvirágoztatása körül nagy érdemeket szerzett magának.

A *tápiintézet* válságos pénzügyi helyzete, melyet az élelmiszerek fokozatos drágulása idézett elő, arra kényszerítette az iskolai hatóságot, hogy a díjat (200 kor.) fel nem emelve — a kedvezményeket korlátozza: így csakis 4 felügyelő theol. hallgató részesülhetett

ingyenes ellátásban, azonban a 140 tápiintézeti tag közül 20 ifju egyenként 150, 20 egyenként 100, és 100 egyenként 50 kor. díjelengedésben részesült.

A liceumnak a helyi magánapoldában *külön betegszobája* van, ahol komolyabb természetű bajok ellen gondos ápolásban részesítik az ifjuságot. A múlt évben 12 ifju élvezte e jótéteményt, összesen 384 ápolási napon át.

Az ifjuság a prot. evang. szellem fejlesztését és a ker. szeretet gyakorlását a »Főiskolai ifjusági gyámintézet« és a »Liceumi deáksegélyző« által munkálja.

A »Főiskolai ifjusági gyámintézet« az E. E. E. Gyámintézetet segíti magasztos célja megvalósításában: tagjai között rendezett gyűjtés útján befolyó adományok összegéből szegénysorsu ev. gyülekezeteket s egyházi intézeteket gyámolít. A múlt tanévben erre a célra 180 koronát fordított. A »Liceumi deáksegélyző«-nek célja: szegény, szorgalmas tanulók segélyezése, részint ösztöndíjak kiosztása, részint a beteg tanulók gyógykezelési költségeinek fedezése által. Alapítókéje: 18538 korona 28 fillér. A mult évben ösztöndíjakra fordított 640 koronát, orvosi alap gyarapítására 70 koronát, tőkésített 938 korona 82 fillért. A soproni liceum jó magot vet ifjusága szívébe, gyümölcse el nem maradhat!

A liceum alkatrészei:

a) *Theológiai akadémia*. 5 rendes, 2 óraadó tanára van. A hallgatók létszáma az 1907/08. tanévben ismét örvendetesen emelkedett, sőt fennállása óta a mult iskolai évben érte el létszám tekintetében eddig a maximumot. Összes hallgatóinak száma 50, ezek közül 6 külföldi egyetemeken végezte tanulmányait. Alapvizsgálatot tett 11, szakvizsgálatot 9 hallgató. A hitélet fejlesztése céljából reggeli könyörgéseket s biblia olvasási órákat tartott a theol. ifjuság; vallásos estélyt rendezett a farádi és celledömölki egyházban.

b) *Főgimnázium*. Tanári testülete: 12 rendes, 1 helyettes, 1 gyakorló, 4 óraadó tanár. Felvételt az év folyamán 359 tanuló, a tanév végén volt 340. Valásra nézve volt: ág. h. ev. 261, ref. 8. r. k. 28, unitárius 1, izraelita 42. Az ifjuság Önművelési terénuma a »Magyar Társaság«, »Ének- és zenekör.«

Beszámol még az értesítő a könyvtárak, szertárak állapotáról, majd az ösztöndíjak és segélyek kiosztásáról.

3. A *soproni tanítóképző intézet* értesítőjét szerkesztette Papp József igazgató. Küzdelmes, de nem eredménytelen fél század zárult be ez intézet mögött. E nevezetes fordulót jubileumi ünnepély keretében ülte meg f. évi június 22-én. Ebből az alkalomból Papp József igazgató alapos részletességgel megírta az intézet történetét, mely az értesítő első helyét foglalja el, majd az év rövid története következik. Beiratkozott összesen 86 rendes és 2 magántanuló (9-el kevesebb, mint a mult évben). A szorgalom és tanulásbeli előmenetel kielégítő, a tanulók egészségi állapota kedvező volt. »A tanári kar a rendes tanításon kívül is felhasználta mindazon eszközöket, melyek az ifjuság művelése tekintetében rendelkezésre állottak; a kirándulásokat, gyárak, gyűjtemények megtekintését, felolvasó estélyek s hangversenyek látogatását, ilyenek rendezését.« Kirándulást tett az intézet Rusztra, a margitai köfőjthöz, majd Fiuméba. Mindezekről részletes beszámolót nyújt az értesítő. Az intézet feletti felügyeletet a *dunántúli ev. egyházkerület*, mint fenntartó testület gyakorolja. — Van 5 rendes, 1 segéd és 3 óraadó tanára.

A »Jótékonyági rovat«-ban részletesen elszámol

az értesítő az intézet részére befolyt adományokról, majd az ösztöndíjak kiosztásáról. — Tanítóképesítő vizsgálatra 21 jelölt jelentkezett. (Folytatjuk.)

Felvételi értesítés. A debreczeni ref. főiskola internátusában teológiai hallgatók, joghallgatók, és bölcsészethallgatók számára 103. tápintézetű hely üresedett meg, és pedig egészen ingyenes hely 24; évi 60 K-ás hely 24; évi 100 K-ás hely 40; évi 180 K-ás hely 15. Bentlakásért minden esetben külön évi 40 K fizetendő. Az évi 160 K-ás helyekért bármely főiskolai hallgató folyamodhat. Az ennél kedvezményezettebb helyekre folyamodóknak legalább elégséges előmenetelt és vagyontalanságot kell igazolni. A joghallgatók és a nem ref. vallású bölcsészethallgatók tandija félévenként 30 K, a teológiai hallgatóké és a ref. vallású bölcsészethallgatóké 15 K. Szegénysorsu és jó előmeneteli hallgatóknak a tandij részben, különös figyelmet érdemlő esetekben egészben is elengedtetik. Bölcsészethallgatók csak a classica philologiai és a magyar nyelvi és irodalmi szakcsoportokra vétetnek fel. A kedvezmények iránti kérvények augusztus 20-ig adandók be az egyes facultások dékáni hivatalaiban. Egyenlő minősítés esetén a kérvény beérkeztenek elsőbbsége dönt. Részletes tájékoztatást a dékáni hivatalok adnak.

BELÉLET.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság október 1. és 2-ik napján Budapesten tartja ez évi nagygyűlését, amely alkalommal hálaadó istentisztelet, tanácskozó közgyűlés, felolvasó ülés és díszülés keretében fog lefolyni a nagygyűlés. Egyik ülését egészen a Hegedüs Sándor emlékének fogja szentelni, amikor dr. Antal Géza pápai theol. tanár fog emlékbeszédet tartani a Társaság nagyérdemű volt elnöke fölött. A gyűlés részletes programját nemsokára közöljük olvasóinkkal.

Gyászrovat. A kérelhetetlen halál a közel mult napokban három lelkészi családot döntött gászba, — egyiknél a család védőangyalát, a szerető édes anyját és feleséget, másiknál a család fejét, az édes atyát, a harmadiknál pedig a szülők egyetlen reményét, 24 éves ifjút ragadva el a szerető szívek köréből:

Nagy csapás és súlyos veszteség érte *Horváth Sándor*, budapesti ev. lelkészt és családját. A mult hó 21-én vesztette el nejét, sz. *Simonyi Hajas Gizellát*, a ki életének 63-ik, boldog házasságának 45-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A kihült szerető szív pihenjen csendesen, gyászoló övéit vigasztalja a hit, reménység és — még a halálon is diadalmaskodó — szeretet!

Julius hó 27-én halt meg *Hrdlicska Károly* nagylaki ev. lelkész, életének 71-ik, lelkipásztorokodásának 48-ik évében. Az elfáradt, hü munkás a bevégzett munka után csendes pihenést leljen a néma sír ölén s jutalmat az ő Uránál!

A mult hónap 25-én befejezte földi pályáját *Gaál Gábor*, Gaál Mihály ősgárdi ev. lelkész fia, ifju életének 24-ik évében. A szülői szív reménye s boldogsága szétfoslott e nagy veszteséggel. Az Úr vigasztalja meg a bús szíveket, s hegeszse be a vérző sebeket!

A pesti német egyházban nem régen lefolyt lelkészválasztásra vonatkozólag vettük s az alulírott esperes ur felkérésére közöljük a következőket: Scholtz Ödön ágfalvi lelkész ur a szerkesztésében megjelenő »Missiói Lapok« Belföld rovatában »Lelkészválasztási mizeriák« cím alatt, két ízben is szóvá teszi a *pesti ev. német egyházban* legutóbb lezajlott lelkészválasztás kérdését s benne a választás vezetőségét tudatlansággal és tapintatlansággal vádolja. Mivel ezen választás vezetője hivatalos fisztemből kifolyólag én voltam, anélkül, hogy a szerkesztő urat arra a térre követném, ahová őt ki nem elégített ambíciója kergette, hogy az ügy iránt érdeklődők tisztán lássanak, elmondom a választás lefolyását. Schranz lelkész úr nyugalomba vonulása után az elnökletem alatt megtartott első presbyteri ülésen a jelenvolt tagok Broschko G. A. eddigi s. lelkész meghívásában állapodtak meg. A következő presbyteri ülésen az előbbi határozat megváltoztatásával vendégszónokok meghallgatása mellett döntöttek s egy-két fősperes ajánlatára Dr. Walszer Gyula, Beyer Theofil, Steinacker Rajmond és Scholtz Ödön lelkész urak meghallgatását javasolták a kijelölést előkészítő közgyűlésnek. A közgyűlés megtartott, a vendégszónokok meghívása szabályszerűleg az elnökségre bízott. Időközileg a kisebbségben levő párt látva és hallva a nagylelkesevést Broschko személye iránt, akként akarta tervét — illetve inkább jelöltjét — keresztül vinni, hogy egy második lelkészi állás szervezését ajánlotta. Én, aki ismerem a fővárosi viszonyokat s tekintve azt, hogy a hívány szerinti javadalom legfeljebb egy lelkész tiszteességes megélhetését biztosítja, tiltakoztam a második lelkészi állás szervezése ellen s midőn a jelölő közgyűlésen az indítvány megtétt, előre jeleztem, hogy annak elfogadása esetén felebezéssel fogok élni. A közgyűlés erre az indítványt elvetette s egyben 58 szóval 11 ellenében Broschko G. Adolf ur egyhangú megválasztását ajánlotta a választó közgyűlésnek. E határozatot sanctionálta a június 18-án tartott választó közgyűlés, mely 150 választó jelenlétében egyhangú lelkesedéssel Broschko G. Adolf urat választotta meg lelkészenek. Ezzel a lelkesedéssel is honorálni kívánták a választók Broschko urnak 14 évi lankadatlan hűséggel folytatott segédlelkészi működését s eljárásukkal dokumentálni akarták, hogy Broschkon kívül nem kerestek egyházuk számára édes magyar hazánk székesfővárosában új reorganizátort. Budapest, 1908. július 31-én. Kaczián János s. k. budapesti esperes.

Necrolog. A nyitrai esperesség folyó évi július hó 27-én temette el a felsőzéllei ág. hitv. ev. egyházközség 57. éven át kebelében működött és 2 év óta nyugalomba vonult, érdemekben gazdag agg lelkészét: *Lanszák András*t. — A temetésen Szekerka Pál fősperes, Farkas Géza nagyszombati, Novomesztszky László salgói, Bujna Iván assakürti és Borsuk K

bodfalvai lelkészek közreműködtek. — Az egyház hívei Libertiny Gusztáv egyházi felügyelővel tömegesen vettek részt a temetésen. — A boldogult néhai gróf Zay Károly, volt egyetemes felügyelő mellett küzdött a 40-es években az Unio mellett, s azóta is tót egyháznak ugyan, de a magyar hazának is buzgó, hazafias papja volt. Áldás emlékének.

Helyreigazítás. A szarvasi főgimn. mult heti számban megjelent pályázati hirdetésébe hiba csúszott be: a folyamodványok nem augusztus 1-ig, hanem aug. 8-ig adandók be.

PÁLYÁZATOK.

A gömői ágost. hitv. evang. egyházmegyébe kebelezett, s távozás folytán megüresedett *jolsvata-polczai*, tót anyanyelvű egyház **lelkészi állomására** pályázat hirdettetik.

Ezen lelkészi állomás javadalmazása következő:
1. Teljesen új és szép lakás, kertek. 2. Késpénz, szántóföld, rét és palástdíjak jövedelme: 1020 K 75 fill., azaz egyezer husz korona és hetvenöt fillér. 3. Állami kiegészítés 579 K 25 fill., azaz ötszázhetvenkilenc korona és huszonöt fillér.

A lelkészválasztási szabályrendelet értelmében kellően felszerelt jelentkezések alólirott főesperes hivatalánál augusztus 20-ig nyújtandók be.

Kelt Rozsnyón és Csetneken 1908. július 30.

Terray Gyula
főesperes.

(1-1)

Szontagh Andor
egyházm. felügyelő.

Az eperjesi ág h. ev. egyházkerületi kollégium államilag segélyezett főgimnáziumában az 1908/9 tanévre egy **helyettes tanári** állás töltendő be, melyre *latin-magyar* képesítéssel bíró pályázók folyamodhatnak. Ezen helyettes tanári állás javadalma 1600 kor.

Pályázók, kik ág. h. evangélikus, szükség esetén ev. református vallásuk lehetnek, folyamodványukat az eperjesi ág. h. ev. egyházkerületi kollégium igazgató választmányához czimzetten és vallásukat, életkorukat, végzett tanulmányukat, képzettségüket, eddigi szolgálatukat, egészségi és katonakötelezettségi állapotukat kimutató okmányaikkal felszerelten a kollégiumi főgimnázium igazgatóságához f. évi augusztus hó 25-ig küldjék be.

Az állás az 1908/9 tanév elején elfoglalandó.

Kelt Eperjesen 1908. évi aug. hó 3.

(2-1)

Dr. Schmidt Gyula
kollégiumi felügyelő.

A lipői ág. h. ev. egyházmegyébe kebelezett *nagypalugyai* ág. h. ev. egyházban megüresedett **lelkészi állomásra**.

Az istentiszteleti nyelv a tót.

Az állomás kongruás, az állami kongrua kiegészítés 46480 koronát tesz ki.

Kellően felszerelt jelentkezések f. év augusztus hó 20-ik napjáig alólirott esperesnél nyújtandók be.

Hybbén, 1908, augusztus hó 3-án.

Ruziák János
esp. felügyelő.

(1-1)

Simkovic János
esperes.

Óvás! Arról értesültünk, hogy két szélhámos ügynök, *Kiss Sándor* és *Kemény Dezső*, budapesti evang. tanítóknak adva ki magukat, cégünk részére megrendeléseket vesznek föl. Minthogy **ilyen nevű budapesti tanítók nincsenek**, minthogy továbbá **semmiféle ügynököt nem tartunk**, kérjük a n. é. közönséget, hogy szíveskedjenek ezeket az embereket, vagy bárki mást, aki cégünk, vagy a Luther-társaság ügynöke gyanánt jelentkezik, a legerélyesebb módon kiutasítani, esetleg az illetékes hatóság figyelmébe ajánlani. Tisztelettel: (2-2.)

a Luther-társaság ev. könyvkereskedése,
Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca, 51/a. szám.

Cserét keresek 9 éves fiam számára, városba vagy falura, hol a IV-ik elemi osztályt végezné. Értesítést vagy ajánlatot kér: **Lipták Tivadar** ev. lelkész, Izsákfalva, u. p. Ménhard. Szepesmegye. — (3-2)

KÓKAI LAJOS

protestáns irányu könyvkereskedése.

Alapítva
1873-ban.

BUDAPEST,
IV., KÁROLY-UTCA I. —

Telefon:
74-94.

A győri, dunántúli és békéscsabai énekeskönyvek óriási választékban egyszerű és finom bekötésekben. Az összes forgalomban levő evang. imakönyvek papi- és magánhasználatra, vallásos iratok, konfirmációi káték és megfelelő ajándékönyvek, az összes megjelent Passiók, halotti énekesek, evang. hittankönyvek bármely szerzőtől, egyházi nyomtatványok, emléklapok, világi tudományos, szépirodalmi művek, stb. stb. állandóan nagy mennyiségben raktáron vannak.

17
30

TESSÉK JEGYZÉKEMET KÉRNI!